

Atsauksmes par ieguldījumu, ko Eiropas Parlaments sniedza savas rezolūcijas par ECB 2015. gada pārskatu ietvaros

2016. gada 7. aprīlī ECB viceprezidents iepazīstināja Eiropas Parlamentu ar ECB 2015. gada pārskatu īpašā Ekonomikas un monetāro lietu komitejas sēdē.¹ Vēlāk, 21. novembrī, ECB prezidents piedalījās Parlamenta plenārsesijas debatēs par gada pārskatu.² Nākamajā dienā plenārsēdē tika pieņemta rezolūcija par ECB 2015. gada pārskatu (turpmāk tekstā – rezolūcija).³

Nosūtot ECB 2016. gada pārskatu Eiropas Parlamentam, ECB sniedz atsauksmes par ieguldījumu, ko Eiropas Parlaments sniedzis tā rezolūcijas ietvaros.⁴ Reaģējot uz Eiropas Parlamenta lūgumu, šīs atsauksmes tiek publicētas saskaņā ar iepriekšējā gadā aizsākto praksi.⁵ Tādējādi tiek sniegts vēl viens piemērs attiecībā uz ECB uzticību atbildības principiem, kas neaprobežojas tikai ar līgumā noteiktajām prasībām.

1. ECB monetārā politika

1.1. ECB pasākumu efektivitāte

Vairākos rezolūcijas punktos (piemēram, 11., 12., 13., 15. un 17. punktā) tiek apspriesta ECB monetārās politikas pasākumu efektivitāte un to ietekme uz finansēšanas nosacījumiem euro zonā.

ECB uzskata, ka finansēšanas nosacījumi, ar kuriem saskaras euro zonas uzņēmumi un mājsaimniecības, ir uzlabojušies kopš aktīvu iegādes

¹ Sk. https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2016/html/sp160407_1.en.html.

² Sk. https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2016/html/sp161121_1.en.html.

³ Pieņemtās rezolūcijas teksts pieejams Eiropas Parlamenta interneta vietnē <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2016-0433&language=LV&ring=A8-2016-0302>.

⁴ Šīs atsauksmes neattiecas uz jautājumiem, kas minēti Eiropas Parlamenta rezolūcijā saistībā ar ECB banku uzraudzību un Vienoto uzraudzības mehānismu. Diskusijas attiecībā uz šiem jautājumiem sk. ECB gada pārskatā par uzraudzības darbību (pieejams <https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssmar2016.lv.pdf>) un Parlamentam nosūtītajai vēstulei pievienotajās atsauksmēs (pieejamas https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/170317_coverletter_ecb_ar_on_supervisory_activities_2016en.pdf).

⁵ Sk. Eiropas Parlamenta 2016. gada 25. februāra rezolūcijas par Eiropas Centrālās bankas 2014. gada pārskatu 23. punktu <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0063+0+DOC+PDF+V0//LV>.

programmas (AIP)⁶ un ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperāciju (ITRMO)⁷ ieviešanas. Uzlabojumi ir ievērojami, un tie būtiski sekmējuši uzņēmumu un mājsaimniecību kreditēšanas pieaugumu euro zonā, strauji samazinoties aizņemšanās izmaksām. Laikposmā no 2014. gada maija līdz 2017. gada februārim nefinanšu sabiedrību (NFS) banku kredītu izmaksas samazinājās par aptuveni 115 bāzes punktiem, kā arī ievērojami saruka šo izmaksu dispersija euro zonā.⁸ Šāda kreditēšanas nosacījumu uzlabošanās ir ļoti būtiska, jo atbalsta mājsaimniecību un uzņēmumu papildu plānotos izdevumus, ņemot vērā, ka visā euro zonā galvenais finansējuma avots ir bankas.

Attiecībā uz rezolūcijā uzsvērtajiem finansēšanas nosacījumiem maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) jāatzīmē, ka monetārās politikas procentu likmju pieaugošā ietekme, šķiet, bijusi īpaši labvēlīga MVU, kopš 2014. gada jūnijā tika apstiprināts kredītu nosacījumu atvieglošanas pasākumu kopums. No tā laika līdz 2017. gada februārim banku aizdevumu procentu likmes pavisam neliela apjoma aizdevumiem (mazākiem par 250 000 euro, kas būtu uzskatāmi par MVU aizdevumiem) samazinājās par aptuveni 180 bāzes punktiem, savukārt banku aizdevumu procentu likmes visiem aizdevumiem nefinanšu sabiedrībām samazinājās par aptuveni 115 bāzes punktiem (un liela apjoma aizdevumiem, t.i., aizdevumiem, kuru apjoms lielāks par 1 milj. euro, nefinanšu sabiedrībām – par aptuveni 90 bāzes punktiem).⁹ Taču strukturālās atšķirības (piemēram, saistībā ar dažādiem riska profiliem un asimetrisku informāciju) norāda, ka aizdevumu procentu likmes MVU ir augstākas nekā lieliem uzņēmumiem.

ECB nepiekrīt rezolūcijā paustajām bažām par "Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programmas" (USAIP) ietekmi uz MVU. Lai pēc iespējas vairāk iekļautu euro zonā reģistrētos uzņēmumus, USAIP atbilstības kritēriji formulēti plašā nozīmē (piemēram, nav noteikts emisijas minimālais apjoms, īstermiņa parāda instrumentu atbilstība). Turklāt labvēlīgi tirgus nosacījumi lieliem uzņēmumiem USAIP rezultātā motivē šos uzņēmumus iegūt lielāku finansējumu no obligāciju tirgiem, tādējādi stimulējot bankas vēltīt vairāk vietas bilancēs aizdevumu sniegšanai MVU.

ECB monetārās politikas pasākumi veicinājuši būtiskus banku finansēšanas nosacījumu uzlabojumus. Tas galvenokārt panākts caur diviem kanāliem. Pirmkārt, banku finansējuma instrumenti bija starp tām aktīvu kategorijām, kuru vidēja termiņa līdz ilgtermiņa ienesīgums būtiski samazinājās. To veicināja Eurosistēmas aktīvu

⁶ AIP ietver visas programmas, saskaņā ar kurām privātā sektora un valsts sektora vērtspapīri tiek pirkti, lai novērstu ar pārāk ietilgušo zemas inflācijas periodu saistītos riskus. To veido 1) trešā "Nodrošināto obligāciju iegādes programma" (NOIP3), 2) "Ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru iegādes programma" (ABSIP), 3) "Valsts sektora aktīvu iegādes programma" (VSAIP) un 4) "Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programma" (USAIP). Valsts un privātā sektora vērtspapīru iegāžu kopējais mēneša neto apjoms vidēji ir 80 mljrd. euro (laikposmā no 2015. gada marta līdz 2016. gada martam mēneša vidējais apjoms bija 60 mljrd. euro). No 2017. gada aprīļa tas sasniegs vidēji 60 mljrd. euro. Vairāk informācijas sk. <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html>.

⁷ ITRMO ir viens no ECB nestandarta monetārās politikas instrumentiem. Ar ITRMO palīdzību ECB izsniedz bankām ilgtermiņa aizdevumus un rada stimulu izsniegt vairāk kredītu uzņēmumiem un patērētājiem euro zonā. Vairāk informācijas sk. <https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me/html/tltro.lv.html>.

⁸ Kopsavilkuma statistika tieši pieejama <https://www.euro-area-statistics.org/>.

⁹ Sk. 8. zemspītras piezīmi.

iegāžu ietekme uz portfeļu sastāva līdzsvara atjaunošanos¹⁰, kā arī deficīta ietekme mazāka banku emitēto obligāciju apjoma dēļ, jo bankas varēja gūt finansējumu no ITRMO. Otrkārt, bankas turpināja aizstāt dārgāku īstermiņa tirgus finansējumu ar ITRMO finansējumu (turklāt izmantojot iespēju refinansēt ITRMO I ar lētāku ITRMO II). Banku finansējuma nosacījumu uzlabojumi ietekmējuši plašākas finansēšanas nosacījumus un, visbeidzot, ekonomisko izaugsmi un inflāciju.

ECB ņem vērā rezolūcijā minēto jautājumu par to, ka būtiski ir arī pārbaudīt banku darbības raksturīgo iezīmju potenciālo ietekmi uz transmisijas mehānismu.

ECB sniegusi analīzi par šo banku aizdevumu kanāla specifisko aspektu, īpaši par sadrumstalotību.¹¹ Lai gan monetārais transmisijas mehānisms, kuru veido dažādi kanāli¹², tika būtiski traucēts, un krīzes kulminācijas laikā vairākās valstīs tas gandrīz pārstāja darboties, ECB nestandarta pasākumi palīdzējuši atjaunot transmisiju daudzās valstīs un attiecībā uz dažādām banku darbības raksturīgajām iezīmēm. Pēc finanšu krīzes sākumā novērotām būtiskām atšķirībām transmisija no monetārās politikas procentu likmēm uz mājsaimniecību un uzņēmumu aizdevumu procentu likmēm tagad kļuvusi daudz vienmērīgāka.

1.2. Monetārās politikas īstenošana

Rezolūcijas 4. punktā uzsvērtā ITRMO II stimulu struktūra un izvērtēta tās efektivitāte.

Pārmaiņas ITRMO II stimulu struktūrā (salīdzinājumā ar pirmo ITRMO kopumu) paredzētas, lai stimulētu bankas nodrošināt galīgajiem aizņēmējiem tām piedāvātos finansēšanas nosacījumu atvieglojumus.

Atcelta prasība par atmaksu, un tās vietā pievienots cenas stimulēšanas mehānisms. Līdzīgi kā pirmajā ITRMO kopumā, jaunajā kopumā tiek nodalītas bankas, kas samazina aizņemto līdzekļu īpatsvaru, un bankas, kas palielina savus kredītu portfeļus. Attiecībā uz pēdējo minēto grupu aizdevumu plūsma patiešām ir negatīva (lai pielāgotos aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas pienākumiem, ar kuriem saskaras šīs bankas), taču tā norāda uz to, ka bankām nepieciešams uz pusi ierobežot aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu, lai nodrošinātu atbilstošu plūsmu. Tādējādi tām

¹⁰ ECB iegādājas privātā un valsts sektora aktīvus no investoriem, piemēram, pensiju fondiem, bankām un mājsaimniecībām. Šie investori var izvēlēties ieguldīt līdzekļus, kas saņemti no ECB par pārdotajiem aktīviem, citos aktīvos. Plašākā mērogā kāpinot pieprasījumu pēc aktīviem, šāds portfeļu sastāva līdzsvara atjaunošanas mehānisms palielina cenas un samazina peļņas likmes pat tādiem aktīviem, uz kuriem tieši neattiecas AIP. Detalizētāku informāciju sk. <https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me-more/html/app.lv.html>.

¹¹ Sk. Altavilla, C., Canova, F. and Ciccarelli, M., "Mending the broken link: heterogeneous bank lending and monetary policy pass-through", Working Paper Series, No 1978, ECB, November 2016; Holton, S. and Rodriguez d'Acra, C., "Jagged cliffs and stumbling blocks: interest rate pass-through fragmentation during the euro area crisis", Working Paper Series, No 1850, ECB, September 2015; Durré, A., Maddaloni, A. and Mongelli, F.P., "The ECB's experience of monetary policy in a financially fragmented euro area", Comparative Economic Studies, Vol. 56, pp. 296-423, 2014.

¹² Sk. galveno transmisijas kanālu aprakstu un monetārās politikas lēmumu transmisijas kanālu shematisku attēlojumu <https://www.ecb.europa.eu/mopo/intro/transmission/html/index.en.html>.

jāapliecina, ka ievērojami uzlabojusies kreditēšanas dinamika salīdzinājumā ar līdzšinējiem rādītājiem. Tas pilnībā atbilst šā instrumenta mērķim.¹³

Rezolūcijas 16. punktā tika izteiktas bažas arī par netirgojamiem aktīviem un par ar aktīviem nodrošinātajiem vērtspapīriem (ABS), kurus Eurosistēmai sniedz kā nodrošinājumu tās refinansēšanas operāciju ietvaros.

ECB ņem vērā rezolūcijā minēto jautājumu un pieprasījumu sniegt informāciju par to, kuras centrālās bankas pieņēmušas ABS un kredītprasības, kā arī atklāt vērtēšanas metodes attiecībā uz šiem aktīviem. Vispārīgi runājot, ECB pastāvīgi cenšas uzlabot caurredzamību attiecībā uz tās monetārās politikas īstenošanu. Šajā saistībā, piemēram, 2016. gadā ECB savā tīmekļa vietnē sniedza vēsturisku ieskatu atbilstošo aktīvu datubāzē.¹⁴ Taču principā tā nesniedz nekādus datus par monetārās politikas operācijām valstu līmenī. Šīs politikas mērķis galvenokārt ir nodrošināt darījuma partneru datu konfidencialitāti, kas ir īpaši svarīgi valstīm, kurām ir tikai daži darījuma partneri, ja valsts līmeņa informācija varētu ļaut izdarīt secinājumus par atsevišķu darījuma partneru izmantotajām monetārās politikas operācijām. Turklāt informācijas atklāšana par to, kuras centrālās bankas pieņēmušas ABS un kredītprasības, neļautu izdarīt secinājumus par Eurosistēmas monetārās politikas īstenošanas efektivitāti. Nevarētu izdarīt arī secinājumus par riskiem, ko uzņēmušās attiecīgās nacionālās centrālās bankas (NCB) risku dalīšanas ietvaros. Jāatgādina, ka Eurosistēma piemēro viendabīgus atbilstības, novērtēšanas un riska kontroles noteikumus attiecībā uz visiem euro zonas darījuma partneriem.

Eurosistēma vienmēr pieņēmusi plašu nodrošinājuma klāstu tās kredītooperācijām vēsturisku un strukturālu iemeslu dēļ. Lai izvairītos no katram aktīvu veidam piemītošajiem riskiem (kredītriska, tirgus riska un likviditātes riska), Eurosistēma nosaka vairākus detalizētus atbilstības kritērijus, t.sk. minimālos kredītkvalitātes standartus un diferencētus novērtējuma diskontus, kas ņem vērā riskus saistībā ar dažādiem aktīviem, atspoguļojot to funkciju (diskonta kategoriju), atlikušo termiņu un kredītkvalitāti. Eurosistēma regulāri pārbauda riska kontroles sistēmu, un šajā sakarā 2017. gada janvārī aktualizēja diskontu sarakstu, piemērojot ABS vēl diferencētākus novērtējuma diskontus.¹⁵ Attiecībā uz kredītprasībām Eurosistēma nodrošina pietiekamu riska mazināšanu, piemērojot augstākus diskontus, lai ņemtu vērā faktu, ka tie piemēroti nominālvērtību summām, jo nav novērojama tirgus cenu.

Rezolūcijas 20. punktā aplūkoti arī gadījumi attiecībā uz likviditātes nodrošināšanu Grieķijas un Kipras bankām, kā arī ārkārtas likviditātes palīdzības (ĀLP) sniegšanas regulējums.

¹³ Detalizētāku informāciju par ITRMO II cenu noteikšanas mehānismu, tā darbības grafiskas ilustrācijas un ITRMO II stilizētus piemērus sk. https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/eb201603_focus03.en.pdf.

¹⁴ Sk. <https://www.ecb.europa.eu/paym/coll/assets/html/index.en.html>.

¹⁵ Aktīva diskonta kategoriju nosaka, kombinējot aktīva veidu un emitenta grupu. Diskonta kategoriju piešķiršanu regulāri pārskata no riska viedokļa. Vērtības, kas stājās spēkā 2017. gada 1. janvārī, kā tas noteikts vispārējā regulējumā, pieejamas <https://www.ecb.europa.eu/paym/coll/risk/liquidity/html/index.en.html>.

Attiecībā uz centrālo banku likviditātes nodrošināšanu ECB vēlas atgādināt, ka tā izstrādājusi kritērijus, lai nodrošinātu piekļuvi dažādām iespējām. Šajā

sakarā ir vērts nošķirt centrālās bankas likviditātes nodrošināšanu regulāru Eurosistēmas monetārās politikas operāciju veidā un centrālās bankas likviditātes nodrošināšanu ĀLP veidā. Lai nodrošinātu regulāras Eurosistēmas monetārās politikas operācijas, kredītiestādēm jābūt finansiāli stabilām. Lai novērtētu iestādes finansiālo stabilitāti, ECB ņem vērā informāciju par kapitālu, aizņemto līdzekļu īpatsvaru un likviditātes koeficientu, kā ziņots atbilstoši uzraudzības prasībām.¹⁶ Attiecībā uz ĀLP pašreizējās procedūras paredz, ka ĀLP var nodrošināt maksātspējīgām finanšu iestādēm, kas saskaras ar īslaicīgām likviditātes problēmām, taču šādas operācijas neattiecas uz vienoto monetāro politiku. Šajā nolūkā uzraudzības iestādes sniedz novērtējumu par ĀLP saņemotās iestādes maksātspēju, t.sk. kritērijiem, kas izmantoti, lai pieņemtu pozitīvu slēdzienu par maksātspēju. Atbildību par ĀLP sniegšanu uzņemas attiecīgā NCB. Tas nozīmē, ka jebkādas ĀLP sniegšanas izmaksas un ar to saistītie riski gulstas uz attiecīgo NCB.¹⁷

Rezolūcijas 7. punktā aplūkota iespējamība palielināt ECB iegādāto Eiropas Investīciju bankas (EIB) obligāciju daļu, īpaši obligācijas, kas saistītas ar lieliem infrastruktūras projektiem transporta un enerģijas sektoros.

ECB "Valsts sektora vērtspapīru iegādes programmas" (VSVIP) kontekstā ECB iegādājamās valsts obligācijas neatkarīgi no emitenta finansēšanas nolūka, ja izpildīti visi atbilstības kritēriji. Vienlaikus saskaņā ar Līguma par Eiropas

Savienības darbību 123. pantu Eurosistēmai aizliegts sākotnējā tirgū iegādāties valsts sektora iestāžu emitētas obligācijas. Tādējādi EIB obligācijas var iegādāties tikai otrreizējā tirgū VSVIP ietvaros un saskaņā ar piemērojamiem atbilstības kritērijiem, t.sk. emisijas un emitentu ierobežojumiem. Jāatzīmē, ka AIP priekšrocības attiecas ne tikai uz iegādātajiem vērtspapīriem, bet arī uz citiem aktīviem (iepriekš minētajā portfeļa līdzsvara atjaunošanas efekta rezultātā).

Visbeidzot, rezolūcijas 31. punktā aplūkoti TARGET2 atlikumi.

Kopš 2014. gada beigām novērotais TARGET2 atlikumu pieaugums atšķiras no tā, kas tika novērots valsts parāda krīzes laikā. Valsts parāda krīzes laikā

likviditātes nodrošināšanu galvenokārt noteica pieprasījums, un TARGET2 atlikumu palielināšanās sakrita ar stresa un sadrumstalotības palielināšanos, kā to apliecina virkne citu rādītāju, piemēram, procentu likmju starpības, ienesīguma likmju starpības un finanšu tirgu svārstīguma rādītāji. Lielais stress un sadrumstalotība noteica tirgus finansējuma samazināšanos. Bankas vērsās pie Eurosistēmas, lai nodrošinātu savas likviditātes vajadzības, kas tika pilnībā izdarīts ar fiksētu likmju pilna apjoma piešķirumu aizdevuma operācijām pret atbilstošu nodrošinājumu. Tā kā līdzekļi, kurus bankas aizņēmas ievainojamās valstīs, aizplūda uz mazāk ievainojamām valstīm, lai kompensētu zaudēto tirgus finansējumu, palielinājās TARGET2 atlikumi.

¹⁶ Sk. ECB 2015. gada 27. augusta Pamatnostādnes 2015/1938 (ECB/2015/27) 55.a pantu, kas pieejams https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/oj_jol_2015_282_r_0010_lv_txt.pdf.

¹⁷ Sīkāku informāciju sk. <https://www.ecb.europa.eu/mopo/ela/html/index.en.html>.

Pašreizējais TARGET2 atlikumu pieaugums atspoguļo likviditātes ieplūšanu

AIP rezultātā. Pašlaik centrālās bankas likviditātes nodrošināšanu AIP ietekmē galvenokārt nosaka piedāvājums. Īstenojot AIP, NCB iegādājas obligācijas no atbilstošu darījuma partneru loka, kas var pārdot vērtspapīrus savā vārdā vai darboties kā pamatā esošo obligāciju pārdevēju (proti, īpašnieku) starpnieki. Katru reizi, kad šie pirkumi paredz NCB pārrobežu maksājumus, var tikt ietekmēti TARGET2 atlikumi. Aptuveni 80% obligāciju, ko NCB iegādājās AIP ietvaros, tika pārdotas darījuma partneriem, kas neatrodas tajā pašā valstī, kurā NCB, kas veica iegādi, un aptuveni pusi iegāžu veica darījuma partneri ārpus euro zonas. Atspoguļojot euro zonas finanšu struktūru, ievērojams skaits lielu AIP darījuma partneru atrodas nedaudzu valstu finanšu centros, bet lielākā daļa darījuma partneru, kas atrodas ārpus euro zonas, piekļūva TARGET2 maksājumu sistēmai, izmantojot *Deutsche Bundesbank*. Tā rezultātā AIP īstenošanas laikā vērojamas ļoti lielas neto pārrobežu centrālo banku naudas plūsmas uz *Deutsche Bundesbank* kontiem, radot TARGET2 atlikumu pārmaiņas.¹⁸

Neņemot vērā AIP īstenošanu, lielus TARGET2 atlikumus noteica portfeļu līdzsvara atjaunošana un euro zonas finanšu struktūra.

Tā kā pamatā esošie pārdevēji veic cita veida ieguldījumus vai iegādājas citus vērtspapīrus (t.sk. ārvalstu vērtspapīrus), rodas papildu likviditātes plūsmas, kuru dēļ var saglabāties liels TARGET2 atlikumu apjoms. Euro zonā kopumā notikusi balansa nobīde uz ārpus euro zonas parāda vērtspapīriem, atbilstoši euro zonas notūrīgi negatīvajai procentu likmju starpībai attiecībā pret citām attīstīto valstu tautsaimniecībām. Pamatā esošo pārdevēju citu vērtspapīru iegādes arī var tikt veiktas, izmantojot pārrobežu norēķinus un radīt maksājumu plūsmas uz finanšu centriem. Turklāt bankas, kuru uzņēmējdarbības modelis piesaista vairāk likviditātes, parasti atrodas nedaudzajos finanšu centros.

Lai gan palielinājās TARGET2 atlikumi, finanšu tirgus un banku statistikas datu klāsts neliecina par vispārēju stresa pieaugumu.

Tas atspoguļo faktu, ka TARGET2 atlikumi ne vienmēr ir stresa rādītāji. Turklāt euro zonas valstu tekošā konta bilances ar lielu tekošā konta deficītu pirms globālās finanšu krīzes pēdējos gados ir būtiski koriģētas, un vairumā gadījumu kļuvušas pozitīvas. Tādējādi pašreizējais TARGET2 atlikumu pieaugums atšķiras no dinamikas, kas bija vērojama iepriekšējās reizēs, kad palielinājās atlikumi. ECB turpina rūpīgi uzraudzīt TARGET2 atlikumus, kā arī norises attiecībā uz virkni rādītāju, kas sniedz tiešu informāciju par tirgus stresa līmeni.

¹⁸ Aktīvu iegāžu norēķinu ietekme uz TARGET2 atlikumiem sīkāk izskaidrota ECB "Tautsaimniecības Bijetenā" un *Bundesbank* "Mēneša Pārskatā". Sk. ECB 2016. gada *Tautsaimniecības Bijetena*, Nr. 7 ielikumu *TARGET balances and the asset purchase programme* ("TARGET atlikumi un aktīvu iegādes programma"; https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/eb201607_box02.en.pdf) un ielikumu *The impact of Eurosystem securities purchases on the TARGET2 balances* ("Eurosistēmas vērtspapīru iegāžu ietekme uz TARGET2 atlikumiem", *Monthly Report*, Vol. 68, No. 3, *Deutsche Bundesbank*, March 2016).

2. Finanšu stabilitātes perspektīva

Rezolūcijas 14., 15. un 18. punkts pievēršas pašreizējās ECB monetārās politikas pasākumu iespējamiem blakusefektiem un to ietekmei uz euro zonas finanšu stabilitātes perspektīvu.

ECB atzīst problēmas, ar kurām saskaras euro zonas bankas, apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi, taču arī uzsver, ka tās būtiski pārsniedz tās monetārās politikas plašāku ietekmi. Ieguldītāju bažas par peļņitspējas perspektīvām atspoguļojas euro zonas finanšu iestāžu akciju cenu svārstīgumā 2016. gadā un 2017. gada sākumā. Makroekonomiskās perspektīvas ir bijušas cikliskās peļņitspējas problēmu, ar kurām saskaras bankas, centrā, jo tās samazinājušas kredītu pieprasījumu un ietekmējušas aizņēmēju kredītkvalitāti. Euro zonas apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi saskārās ar zemas izaugsmes vides radītajiem kavējošajiem faktoriem. Veicinot tautsaimniecības atveseļošanos un cenu stabilitāti, stimulējoša monetārā politika sniedz būtisku ieguldījumu visu šo iestāžu darbības vides stiprināšanā. Banku kredīšanas atveseļošanās norāda uz banku sektora pakāpenisku nostiprināšanos, par ko liecina arī optimistiskākas atbildes euro zonas banku kredīšanas apsekojumā. Taču strukturālām problēmām joprojām ir liela nozīme. Attiecībā uz bankām tas ietver ienākumus nenesošu kredītu apjomu, izmaksu neefektivitāti un/vai jaudas pārpalikumu, kas joprojām vērojams dažos reģionos un turpina samazināt kredītu piedāvājumu. Apdrošināšanas sabiedrībām un pensiju fondiem šāda vide īpaši rada nepieciešamību veikt tradicionālās dzīvības apdrošināšanas uzņēmējdarbības modeļa korekcijas.

Saistībā ar makroprudenciālajiem ieteikumiem jāatzīmē, ka cikliski sistēmiskie riski lielā daļā valstu, uz kurām attiecas ECB banku uzraudzība, kā arī euro zonā kopumā, joprojām ir ierobežoti. Tāpēc, un saskaņā ar valstu iestāžu pieņemtajiem lēmumiem, Padome uzskata, ka plaša mēroga preciklisko kapitāla rezervju pieaugumam euro zonā nav pamata.

Saistībā ar mājokļu cenu burbuļa iespējamiem riskiem ECB uzskata, ka euro zonā kopumā šie riski ir ierobežoti, taču būtu jāveic papildu makroprudenciālie mērķpasākumi. Samērā strauja nekustamo īpašumu dinamika dažās valstīs, uz kurām attiecas ESRK novembrī sniegtais brīdinājums, proti, Austrijā, Beļģijā, Somijā, Luksemburgā un Nīderlandē, vai augsts mājāsaimniecību parāda līmenis citās valstīs norāda uz pieaugošu nelīdzsvarotības risku.¹⁹ Lai novērstu ar nekustamā īpašuma sektora nelīdzsvarotību saistītos riskus, ECB uzskata, ka jāveic papildu makroprudenciālie mērķpasākumi, un aicina visās euro zonas valstīs īstenot tiesisko regulējumu attiecībā uz ar kredītņēmējiem saistītiem pasākumiem. ECB kopā ar valstu kompetentajām iestādēm un valstu norīkotajām iestādēm turpina pastāvīgi uzraudzīt faktorus, kas varētu radīt riskus nekustamā īpašuma sektorā. Ir izstrādātas procedūras, lai sekmētu informācijas apmaiņu, tādējādi uzlabojot riska novērtējumu un veicinot diskusijas par iespējamiem politikas pasākumiem.

¹⁹ Sk. ESRK publicēto brīdinājumu kopumu, kas izteikti konkrētām valstīm par vidēja termiņa ievainojamību nekustamā īpašuma sektorā
<https://www.esrb.europa.eu/news/pr/date/2016/html/pr161128.en.html>.

3. Citi jautājumi, kas aplūkoti rezolūcijā

Rezolūcijas 29. un 90. punktā iztirzāta ECB regula par kredītu un kredītriska mikrodatu vākšanu (*AnaCredit*).²⁰

ECB jau risina jautājumus, par kuriem rezolūcijā izteiktas bažas. Padome 2016. gada 4. oktobrī apstiprināja principus attiecībā uz lielākas caurredzamības nodrošināšanu, izstrādājot ECB regulas par Eiropas statistiku.²¹ Principos ņemtas vērā Eiropas Parlamenta, Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Komisijas caurredzamības prakses. Tā rezultātā ECB nākotnē organizēs sabiedrisko apspriešanu, izstrādājot jaunus ECB regulu projektus par Eiropas statistiku. Turklāt saistībā ar *AnaCredit* projektu proporcionalitātes princips tiek ievērots, piemērojot izņēmumus (pilnībā vai daļēji), un nodrošinot iespēju samazināt ziņošanas biežumu (no reizes mēnesī uz reizi ceturksnī) attiecībā uz mazākām kredītiestādēm. ECB sadarbībā ar NCB un banku sektoru izstrādājusi rokasgrāmatu par *AnaCredit* regulā paredzēto prasību saskaņotu īstenošanu. Metodoloģijas rokasgrāmatas pirmās divas daļas publicētas ECB interneta vietnē, un trešā daļa tiks publicēta 2017. gada vidū, aptuveni pusotru gadu pirms ziņošanas sākuma.²² Turklāt ECB sadarbojas ar ziņotājiem (bankām), kā arī sniedz tiem atbalstu attiecībā uz Banku integrētās ziņošanas vārdnīcas iniciatīvu. Šīs iniciatīvas mērķis ir atbalstīt ziņotājus attiecībā uz ziņojuma prasību analīzi un nepieciešamo datu apstrādes noteikumu noteikšanu – uzdevums, kuru pretējā gadījumā vajadzētu veikt katrai ziņotājbankai. Tas savukārt palīdz nodrošināt to, ka dati, ko bankas sniedz iestādēm, ir salīdzināmi un konsekventi, un palīdzēs mazināt ziņošanas slogu bankām.²³

Rezolūcijas 25. punktā izvirzīts jautājums par ECB personāla atlases politiku.

Attiecībā uz aicinājumu saskaņot ECB personāla atlases politiku ar labāko praksi ECB uzskata, ka tai ir labs un konkurētspējīgs cilvēkresursu regulējums, un tas tiks pastāvīgi uzlabots. ECB 2016. gada 26. oktobrī īpašā viedokļu apmaiņā ar ECB atbalsta funkciju vadītāju un Cilvēkresursu ģenerāldirektorāta ģenerāldirektoru iepazīstināja Eiropas Parlamentu ar savu viedokli par ECB cilvēkresursu regulējuma priekšrocībām, kā arī iespējamiem veidiem, kā to turpmāk uzlabot. Attiecībā uz šo personāla atlases politiku var apgalvot, ka ECB piešķir lielu nozīmi kandidātu spēju atbilstībai pozīcijas prasībām, un izraugās personas, kas uzrāda augstāko spēju, efektivitātes un integritātes līmeni. Šā iemesla dēļ ECB savās vakancēs skaidri norāda tehniskās un rīcības kompetences, balstoties uz kurām kandidāti tiks vērtēti, nošķirot minimālās prasības, kam jāatbilst visiem kandidātiem, un papildu prasības attiecībā uz zināšanām un

²⁰ *AnaCredit* ir projekts, kura mērķis ir tādas datu kopas izveidošana, kas satur detalizētu informāciju par atsevišķiem banku aizdevumiem euro zonā, kas saskaņots ar visām dalībvalstīm. *AnaCredit* apzīmē analītiskas kredītu datu kopas. Projektu uzsāka 2011. gadā, un datu vākšanu plānots sākt 2018. gada septembrī. Sīkāku informāciju sk. https://www.ecb.europa.eu/stats/money_credit_banking/anacredit/html/index.en.html.

²¹ Sīkāku informāciju sk. https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/governance_and_quality_framework/html/transparency_for_ecb_regulations_on_european_statistics.en.html.

²² Sīkāku informāciju sk. https://www.ecb.europa.eu/stats/money_credit_banking/anacredit/html/index.en.html.

²³ Sīkāku informāciju sk. https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/reporting/html/index.en.html.

kompetenci.²⁴ Vakancēs arī tiek norādīts, ka atlases procedūra var ietvert sākotnējās pārbaudes uzdevumus, rakstisku vingrinājumu, prezentāciju un intervijas.

---

²⁴ Sīkāka informācija par to, kā ECB veic personāla atlasi, un par dažādiem sākotnējās pārbaudes instrumentiem pieejama ECB profesionālās karjeras lapā <http://www.ecb.europa.eu/careers/html/index.en.html>.